

ВІДГУК

доктора медичних наук, професора Анкіна Миколи Львовича

на дисертаційну роботу Пирогова Євгена Миколайовича:

«Хірургічне лікування пацієнтів із медіальними переломами шийки стегнової кістки шляхом малоінвазивного остеосинтезу»,

представленої до спеціалізованої вченої ради Д 64.607.01 ДУ

«Інститут патології хребта та суглобів імені професора

М.І.Сітенка Національної академії медичних наук України» до

захисту на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 - травматологія та ортопедія.

Актуальність обраної теми дисертації.

Дисертаційна робота написана на актуальну тему сучасної ортопедії та травматології, оскільки у високоіндустріалізованому суспільстві з постійно прогресуючою чисельністю популяції людей похилого віку частота та питома вага переломів шийки стегнової кістки за останні десятиріччя невпинно зростає. Так, у 1990 році число переломів шийки стегнової кістки серед жителів нашої планети становило 1,7 млн, а в наш час — 2,5 млн. За прогностичними оцінками спеціалістів, до 2050 року ця цифра може досягти 6 млн. (Kanis J.A. The incidence of hip fracture in Europe Osteoporosis International. — 1993. — Suppl 1. — P. 10-15.). При середньому віці пацієнтів з переломами проксимального відділу стегнової кістки 78-81 рік в економічно розвинутих країнах (Bosch U. et al., 2003), безперечно більшість пацієнтів мають супутню соматичну патологію різного ступеню тяжкості і а внутрішньолікарняна летальність досягати близько 6%. Ще більше вражає віддалена летальність у цієї групи пацієнтів – через півроку помирає близько 10%, а через рік показник летальності підвищується до 22,2-27,6% (Geiger F. et al., 2006). Вивченню та вирішенню проблематики покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів з медіальними переломами шийки стегнової кістки із розробкою та клінічним застосуванням нового способу малоінвазивного остеосинтезу стало метою представленої роботи.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційне дослідження виконано згідно з планом науково-дослідних робіт Державного закладу «Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І.Сітенка Національної академії медичних наук України» «Розробити методики профілактики патологічної перебудови стегнової кістки і ранньої асептичної нестабільності ніжки ендопротеза кульшового суглоба», (номер державної реєстрації 0111U010384, шифр ЦФ.2012.4.АМНУ). У межах теми дисертантом вивчено стан проблеми, розроблений спосіб лікування медіальних переломів шийки стегнової кістки, проведено збір даних та аналіз лікування пацієнтів. Завдання дослідження сформульовані чітко і відповідають поставленій меті.

Наукова новизна результатів дослідження.

Вперше отримані нові знання про динаміку та часові рамки резорбтивного процесу в зоні перелому шийки стегнової кістки. Виявлена прямий кореляційний зв'язок кількісного значення втрати кісткової речовини в зоні перелому та віком пацієнта, тривалістю доопераційного періоду та втратою між фрагментарної компресії. Доведена необхідність односпрямованого телескопічного ефекту та вторинної між фрагментарної компресії на етапі раннього післяопераційного періоду при остеосинтезі медіальних переломів шийки стегнової кістки.

Розроблений та біомеханічно обґрунтований ефективний метод хірургічного лікування медіальних переломів шийки стегнової кістки.

Практичне значення одержаних результатів

На основі результатів біомеханічних досліджень обґрунтований та розроблений підпружинений фіксатор з храповим зачепленням, який дозволяє забезпечити стабільну фіксацію фрагментів шийки стегнової

кістки при мінімально-достатньому значенні вторинної міжфрагментарної компресії силою 100Н. Це дало можливість покращити результати хірургічного лікування пацієнтів з медіальними переломами шийки стегнової кістки на 39% (за проведеним дослідженням).

Результати вивчення крайової резорбції кісткових фрагментів при медіальних переломах шийки стегнової кістки дозволили обґрунтувати малоінвазивну методику остеосинтеза та отримати 89% позитивних результатів лікування даної категорії хворих (за даними автора).

Результати дослідження впроваджено в клінічну практику ДУ «Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І.Сітенка Національної академії медичних наук України», КЗ «Запорізька обласна клінічна лікарня» Запорізької обласної ради, КЗ «ТМО «Багатопрфільна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги» Мелітопольської міської ради Запорізької області.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Вірогідність наукових положень, висновки та рекомендації, що приводяться в дисертації, обумовлена сучасним методичним рівнем виконаних наукових досліджень. Під час проведення досліджень використовувались методи, адекватні до поставлених завдань.

Структура та обсяг дисертації

Дисертація побудована за стандартною схемою, викладена на 259 сторінках і складається з вступу, 7 розділів власних досліджень, висновків, чотирьох додатків та списку використаних джерел. Список використаної літератури включає 188 джерел (з них 53 іншомовного походження).

У вступі проаналізовано актуальність теми, викладена мета дослідження. Задачі дослідження відповідають поставленій меті. Огляд

літератури викладено змістовно, дозволяє провести оцінку стану проблеми і висвітлити труднощі які виникають при лікуванні хворих з переломами шийки стегнової кістки.

У другому розділі описані матеріали і методики дослідження. Висвітлені особливості клінічних та рентгенологічних досліджень. Наведені класифікації медіальних переломів шийки стегнової кістки, загальна характеристика хворих та принципи формування основної групи пацієнтів. В третьому розділі досліджуються показники крайової резорбції фрагментів та наводиться робоча гіпотеза механізму розвитку нестабільності при остеосинтезі та розвитку асептичного некрозу голівки стегнової кістки як раннього та пізнього ускладнення остеосинтезу медіальних переломів шийки стегнової кістки. В четвертому розділі автор наводить опис та обґрунтування пристрою для остеосинтезу медіальних переломів шийки стегнової кістки власної конструкції. У п'ятому розділі наводиться методика лікування хворих з медіальними переломами шийки стегнової кістки. В шостому розділі результати лікування хворих наведено результати лікування хворих з використанням власного пристрою для остеосинтезу переломів шийки стегнової кістки. Сьомий розділ присвячено аналізу помилок та ускладнень при клінічній апробації методики. Позитивні результати лікування свідчать на користь правильно обраного напрямку досліджень і наукової та практичної цінності роботи. Висновки дають відповідь на поставлені завдання, є об'єктивними та логічно витікають зі змісту дисертації та проведених власних досліджень. Клінічний матеріал дисертаційної роботи є достатнім, методи оцінки результатів та методики проведення досліджень - коректні, результати вірогідні та підтверджуються результатами статичної обробки отриманих даних, висновки - обґрунтовані. Структура та оформлення дисертації відповідають вимогам ВАК України.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті.

В опублікованих працях повністю викладено основні положення наукової роботи. Здобувач опублікував 13 наукових праць, у тому числі 5 статей у наукових фахових виданнях. Отримано 2 патенти України, 6 робіт опубліковано в матеріалах з'їздів та наукових конференцій.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

Всі розділи роботи виконані на високому науково-методологічному рівні та не викликають зауважень.

Наявні зауваження щодо структури дисертації. Практично у всіх розділах мають місце числені посилання на дані літератури і створюється враження, що більшість висновків автора базуються не на самостійних напрацюваннях, а на результатах літературних досліджень. В розділі 5 запропонована автором методика лікування переломів шийки стегнової кістки широко описана, однак на сьогоднішній день вона є морально та технічно застарілою.

В розділі 7 автор робить висновок щодо перспективності запропонованої методики остеосинтезу оцінюючи результати лікування не за уніфікованими для кульшового суглоба шкалами, а за достатньо застарілій та неспецифічній системі Е.Р.Маттіса. Це робить порівняння результатів лікування з літературними даними дуже необ'єктивним. Наведений автором аналіз ускладнень носить описовий характер з якого неможливо зробити висновок про їх кількість та причини виникнення.

По суті роботи мають запитання до автора:

1. Вами описана тільки методика закритої репозиції фрагментів. Чи доводилося Вам використовувати методику відкритого остеосинтезу переломів шийки стегнової кістки і в яких випадках?

2. Наскільки фактор паралельності введення фіксаторів є значимим для підтримки компресії при остеосинтезі переломів шийки стегнової кістки?

Однак, вищезгадані зауваження не суттєві та не впливають на цінність та значимість даної роботи.

Висновки

Дисертаційна робота Пирогова Євгена Миколайовича: «Хірургічне лікування пацієнтів з медіальними переломами шийки стегнової кістки шляхом малоінвазивного остеосинтеза», представлена на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук є самостійною, закінченою науково-дослідною роботою. Мета поставлена в роботі досягнута, задачі вирішені.

Дисертація виконана на сучасному науковому рівні. Основні положення і висновки дисертаційної роботи обґрунтовані і науково аргументовані, відображають зміст роботи і відповідають поставленим завданням та меті дослідження. Наведені вище зауваження не мають принципового значення і не впливають на наукову та практичну цінність дисертації. Таким чином, дисертаційна робота відповідає вимогам п.11 "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а автор заслуговує присвоєння йому наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 - "травматологія та ортопедія".

**Завідувач кафедри
ортопедії і травматології № 2
НМАПО імені П. Л. Шупика,
доктор медичних наук, професор**

М.Л. Анкін

*Надійшов до
ради 10.05.14р.*

*М. Л. Анкін
05 2014р.*